

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

Gemeente: 's-Gravenhage
Plaats: 's-Gravenhage
Provincie: Zuid-Holland

DE MINISTER VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK
EN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Overwegende dat het Willemspark en omgeving te 's-Gravenhage als voorbeeld van 19de-eeuwse stadsaanleg in samenhang met in en om het park gelegen monumentale bebouwing een beeld oplevert dat van algemeen belang is vanwege de schoonheid en het karakter van het geheel;

Gelet op artikel 20 van de Monumentenwet;

Gehoord de Monumentenraad, de raad van de gemeente 's-Gravenhage, gedeputeerde staten van Zuid-Holland en de Rijksplanologische Commissie;

B E S L U I T E N :

Het gebied in de gemeente 's-Gravenhage zoals is aangegeven op de bij deze beschikking behorende tekening nr. 225 III en zoals omschreven in de toelichting bij deze beschikking, aan te wijzen als stadsgezicht in de zin van artikel 20 van de Monumentenwet.

Van deze beschikking, waarvan mededeling zal worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant, zal afschrift worden gezonden aan de Monumentenraad, de raad van de gemeente 's-Gravenhage, gedeputeerde staten van Zuid-Holland en de Rijksplanologische Commissie.

De Minister van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk,

(Dr. M.A.M. Klompé).

De Minister van Volkshuisvesting
en Ruimtelijke Ordening,

(Ir. W.F. Schut).

Beschikking van: 5 juli 1971
Ministerie: van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk
Afdeling: M.M.A./Mo
Nr.: 161.324 I.

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

Datum van inschrijving: 29 november 1971

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in

WILLEMSPARK e.o.

Gemeente:

's-Gravenhage

Het beschermde stadsgezicht "WILLEMSPARK e.o." omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg tek. nr. 225^{III}) door een stippellijn omgrensde gebied.

Het zogeheten "Willemspark" is gelegen buiten de omgrachting van de oude stad, die in de eerste helft van de 17de eeuw tot stand kwam. De Noordwal, nu Mauritskade, omsloot in het zuidwesten het gebied van de Oude Hof (Paleistuin), in het noordwesten het gebied van de Denneweg. De omgeving van de Parkstraat was in de eerste helft van de 19de eeuw nog vrijwel onbebouwd; in het verlengde van het Noordstraat strekte zich evenwel reeds enige bebouwing uit langs de Zeestraat tot een tweetal molens: de Beekmolen en de Noordmolen.

Nog als Kroonprins verwierf de latere Koning Willem II uitgestrekte terreinen ten westen en ten noorden van de stad. Hiertoe behoorde het gebied tussen de Noordwal en de Laan van Schuddegeest (Javastraat). Koning Willem II deed hierop een park aanleggen (het Willemspark) met als pièce de résistance een manege in een op de Engelse neogotiek geïnspireerde bouwstijl, geflankeerd door huizen in dezelfde trant langs de Nassaulaan. In 1853 werd deze manege verbouwd tot kerk, de Willemskerk. Reeds twee jaren daarna bood Koning Willem III het park te koop aan aan de gemeente 's-Gravenhage, welk aanbod werd geaccepteerd. In 1856 ontwierp J.D.Zocher jr. een plan voor een villapark, dat evenwel niet is uitgevoerd. Eerst een vierde plan van de gemeente-architect W.C. Waeijen Pieterszen zou in de jaren 1857/58 en later worden verwezenlijkt.

In alle plannen, en dus ook in het uitgevoerde plan, is de hoofdas van de aanleg gericht op de Willemskerk (de Sophialaan). In het plan van Zocher was ter plaatse van de huidige Alexanderstraat slechts een pad voorzien, dat bij de Mauritskade aansloot op het Nachtegaalpad, de huidige Parkstraat. In het uitgevoerde plan is de huidige Alexanderstraat ontworpen, met aan weerszijden twee maal drie blokken bebouwing, in het plan echter gezien als "vleugels", die de hoofdas Sophialaan en het centrum van het park, het Plein 1813, moesten markeren. Daar werd in 1863 de eerste steen gelegd voor het monument ter herdenking van de bevrijding van de Franse overheersching in 1813.

De bebouwing aan de Nassaulaan, ontworpen in aansluiting op de Willemskerk, vond in deze tijd en wat later haar voortzetting in de bebouwing langs de Javastraat, de Mauritskade en de Zeestraat. Deze gevelwanden, vooral die langs de Javastraat en de Mauritskade vertonen een duidelijke relatie met de aanleg van het Willemspark. Omgekeerd vormt de bebouwing langs de Alexanderstraat een duidelijke eenheid met de bebouwing van deftige huizen langs de Javastraat en in mindere mate ook met die aan de Mauritskade, waar echter de Parkstraat de gevelwand langs de Mauritskade juist ter hoogte van de Alexanderstraat onderbreekt.

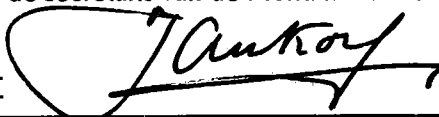
Voorts zijn voor de aanleg van het park van belang de alleen-

Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van

5 juli 1971

Afdeling: M.M.A./Mo

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

Nr.:161.324I

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in

WILLEMSPARK e.o.

Gemeente: 's-Gravenhage

staande huizen, waaronder het viertal aan het Plein 1813 en de "tweelinghuizen" aan de Mauritskade ter weerszijden van de uitmonding van de Alexanderstraat. De bebouwing in het Willemspark en langs de randen hiervan kenmerkt zich door een grote eenheid van stijl, ofschoon acht architecten bij het ontwerpen van de villa's betrokken waren. Door zijn aanleg en door het type van de laat-klassicismistische bebouwing vormt het park voor ons land een uniek voorbeeld van stadsaanleg in het derde kwart van de 19de eeuw.

Bij de bescherming van dit gebied zal dienen te worden gestreefd naar een zo goed mogelijke handhaving van de plaatsing, het volume en het type van de oorspronkelijke bebouwing, de profilering van de wegen en de beplanting als onderdelen van een geheel, dat kan gelden als een stedenbouwkundig monument van grote waarde.

Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van
5 juli 1971
Afdeling: M.M.A./Mo

Nr. 161.324 I

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

